

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ» НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Кірдан О.Л.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Згідно із чинним законодавством освітні стандарти є основними документами для розроблення освітньо-професійних та освітньо-наукових програм. Відповідно до частин 2 і 3 статті 10 Закону України «Про вищу освіту»: «2. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій ...» та «3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми: 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; 2) перелік компетентностей випускника; 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; 4) форми атестації здобувачів вищої освіти; 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; 6) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності)» [1].

Освітні програми спеціалізацій, наприклад «Управління навчальним закладом (за типом)», «Адміністрування вищого навчального закладу» та ін. у межах спеціальності 073 «Менеджмент» мають забезпечити реалізацію: стандартизованих компетентностей та результатів навчання для даної спеціальності, а також додаткових компетентностей і результатів навчання спеціалізації.

Вітчизняні науковці В. Луговий та Ж. Таланова акцентують на тому, що «освітні програми спеціалізацій не можуть формуватися простим (механічним) додаванням (!) певних навчальних дисциплін спеціалізації до обов'язкових навчальних дисциплін, що спрямовані на досягнення нормативних результатів навчання за стандартом вищої освіти в межах спеціальності» [2, с. 58]. Вони

пов'язують складники змісту освіти «з колективною та розподіленою дією навчальних дисциплін, методів і результатів навчання. Це означає, що кожен окрему компетентність формують кілька навчальних дисциплін, методів, результатів навчання (колективна дія), і навпаки, кожні конкретні навчальні дисципліни, методи, результати навчання визначають (формують) кілька компетентностей (розподілена дія)» [2, с. 58–59]. Тому, на переконання В. Лугового та Ж. Таланової, кожна освітня програма спеціалізації – окрема індивідуальна композиція навчальних дисциплін, методів, результатів навчання, які в сукупності забезпечують як нормативні, так і додаткові результати навчання та компетентності випускника освітньої програми [2, с. 59].

Принагідно зазначимо, що 22 травня 2017 р. Науково-методичною комісією Міністерства науки і освіти України оприлюднено Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» [3]. Розробники стандарту, врахувавши весь теоретичний базис та методологічний інструментарій, вказали такі спеціальні (фахові, предметні) компетентності: вміння обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, у тому числі у відповідності до міжнародних стандартів; встановлювати критерії, за якими організація визначає подальший напрямки розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани; здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту; здатність до ефективного використання та розвитку людських ресурсів в організації; вміння створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління; навички формування та демонстрації лідерських якостей; здатність розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість; здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом. Додатково для освітньо-професійної програми: здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації; здатність до управління організацією, її змінами. Додатково для освітньо-наукової програми: вміння планувати і проводити наукові дослідження,

готувати результати наукових робіт до оприлюднення; вміння застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах освіти; знання основних сучасних положень фундаментальних наук стосовно походження, розвитку та будови організації, здатність їх застосовувати для формування світоглядної позиції; вміння формулювати задачі моделювання, створювати моделі об'єктів і процесів у сфері менеджменту із використанням математичних методів і інформаційних технологій [3]. Отже, вказаний у стандарті перелік спеціальних (фахових, предметних) компетентностей є спільним для магістрантів спеціальності 073 «Менеджмент».

Саме тому, викладене вище спонукає скористатись автономією закладам вищої освіти та сформувати у межах спеціальності «Менеджмент» освітні програми спеціалізацій «Управління навчальним закладом (за типом)», «Адміністрування вищого навчального закладу» та ін.

Однак, у практичній площині не врегульованими залишається низка питань: як уподібнити та порівнювати між собою програмні компетентності освітніх програм у різних університетах, як найважливіші компетентності, що визначають фахову специфіку програми «Управління навчальним закладом»; чи будуть уподібнені програмні результати навчання для підготовки управлінських кадрів освітньої галузі, тобто узгоджений перелік із 15–20 визначень, які пояснюють, що магістрант повинен знати, розуміти та бути здатний виконувати після успішного завершення освітньої програми «Управління навчальним закладом».

Отже, організаційно принциповими ознаками освітньої програми «Управління навчальним закладом», що орієнтована на результати навчання та компетентності, має бути ступінь програми та кваліфікація, яка повинна описуватись закладом вищої освіти з точки зору обсягів роботи, рівня, результатів навчання, компетентностей та профілю програми.

Список використаних джерел:

1. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014

№ 1556-VII : ред. від 09.08.2016, підстава 1415-19. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.:
В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред.
В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети », 2014. – 120 с.

3. Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07
«Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент»
[Електронний ресурс] : Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti>